

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2020. december

ÜNNEP

Visszatekintés

Az év vége az ünnepek mellett mindig az összegzés, a visszatekintés időszaka is. Az idei év mindannyiunk számra kihívásokat hozott. Március közepén, a koronavírus hazai terjedése miatt, sokféle és fokozatosan szigorodó korlátozás került bevezetésre. Változtak a munkavégzéssel kapcsolatos szabályok, az ökoturisztikai létesítményeink fokozatosan bezártak. A gazdaság és a turizmus megtorpanása igazgatóságunkat is érzékenyen érintette. Az akkor meghozott takarékosági intézkedések, majd a korlátozások feloldása utáni időszak belföldi turizmusának erősödése az év végére eredményre vezetett. A felettes szerv segítségével és a meghozott intézkedéseknek köszönhetően zökkenőmentesen tudjuk zárni ezt az évet.

Az alábbiakban összegezzük az idei évben megvalósult fejlesztéseket, beruházásokat. Elkészült az 50 férőhelyes Kolokán Szálló Szaporcán, a Nagyharsányi Szoborparkban átadtuk az új fogadóépületet és a Kikerics panoráma sétányt; megújult az abaligeti Denevérmúzeum és a Denevér Vendégház. Új elektromos kerékpárokat helyeztünk üzembe; kenukat szereztünk be és kenutárólót építettünk. Folytatódott a Bezerédi-Duna-ág, valamint a Karapancsai erdei tavak és a Dávodi Földvárító rehabilitációja, elkészült a Kisinci-tó kotrása. Nagybajomban cikta juh génmegőrző állományt alakítottunk ki. Elkészült a szentborbási vízitúra szálláshely fejlesztése, továbbá a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság pécsi, Tettye téri központjának bővítése és teljes felújítása. A mohácsi csata 500 éves évfordulójára készülve megkezdődött a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen található tömegsírok tudományos feltárása.

Az intenzív munkában gazdag év vége felé közeledve szeretnénk megköszönni a Duna-Dráva Nemzeti Parkban és más, igazgatóságunk működési területén található védett területeken tett látogatásukat, valamint nem utolsósorban a hozzánk intézett kérdéseiket és visszajelzéseiket! Együttműködő partnereinknek megköszönjük támogatásukat, segítségüket, valamint a közös gondolkodást és cselekvést! A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság csapata békés karácsonyi ünnepeket és boldog, sikerekben, egészségben és eredményekben gazdag új esztendőt kíván Önöknek!

Fotó: Völgyi Sándor

Online formában zajlott le a „Hol sírjaink domborulnak – Mohács500” konferencia

2018 és 2019 után a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság idén is megrendezte a „Hol sírjaink domborulnak” konferenciát, melynek célja a mohácsi csatával kapcsolatos legfrissebb kutatási eredmények bemutatása.

A járványhelyzet miatt a mostani konferencia online formában zajlott le, 2020. december 10-én.

Az alábbi linken visszanezhető egyben az egész konferencia, valamint igény szerint az egyes előadások külön-külön is megtekinthetők az adott előadás előtt megtalálható kezdési időpontra kattintva.

<https://youtu.be/zGu2i8ew01E>

Megújuló turisztikai létesítmények a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzetben

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság két népszerű és jelentős látogatottságnak örvendő turisztikai létesítmény megújításának munkálatait kezdte el az év végén.

Egy nagyobb projekt keretében megújul a Cigány-hegyi kilátó és az Óbányai-völgy esőbeállója, amely a Bodzás-forrásnál található.

A 2007-ben épült Cigány-hegyi kilátó (l.: fotó) teljes fa- és fémszerkezete új felületkezelést kap, a kőből készült alépítmény külső homlokzatán javítva lesznek az elmúlt évtizedekben keletkezett hibák. Az építmény belső falai új felületképzéssel frissülnek. Az elhasználódott kültéri bútorok helyett új padasztal garnitúra és szalonnasütő várja a kirándulókat.

Hazai viszonylatban is rendkívül népszerű turisztikai célpont az Óbányai-völgy. A fokozottan védett patakos völgy egyetlen helyen biztosít lehetőséget piknikezésre, illetve pihenőhelyet akár egy iskoláscsoport számára is.

A meglévő berendezések mára méltatlan állapotba kerültek, hiányosak, balesetveszélyesek. A terület tulajdonosainak hozzájárulásával új szalonnasütő és kültéri bútorok kerülnek az elhasználódottak helyére. A nyári záporok elől egy vadonatúj esőbeálló nyújt majd menedéket, amely méretében és kialakításában visszafogott, kizárólag funkcióját tekintve igyekszik többet adni a kirándulók, túrázók népes táborának.

A ragadozó énekesmadár

Most akkor hogy is van ez, ragadozó vagy énekesmadár? Mindkettő. Hiszen a nagy őrgébicsre mindegyik jelző igaz.

A hazánkban téli vendégként feltűnő madár ugyanis rendszertanilag az énekesmadarak közé tartozik, életmódját tekintve azonban vérbeli ragadozó. Már a tudományos neve is beszédes, *Lanius excubitor*. A *lanius*, szó szerinti fordításban hentest, mézáróst, míg az *excubitor* őrszemet jelent.

A nagy őrgébics novemberben tűnik fel a nyílt területeken, ahol legtöbbször fák tetején, bokrok csúcán, elektromos légvezetékeken ücsörög. Azon madarak közé tartozik, amik télen is saját területet, úgynevezett táplálkozó revírt tartanak. Ennek a területnek a jellemző, kimagasló pontjain őrködik, figyel, vadászik. Még hozzá apró rágcsálókra, és kistermetű madarakra. Az agrárterületeken jellemző tápláléka a mezei pocok. Sikeres vadászat esetén a zsákmányt nem helyben fogyasztja el, hanem alkalmas cserjefajok – mint a kökény és a galagonya – töviseire szúrja fel.

Mivel nem rendelkezik a ragadozómadarak erős lábaival, hosszú karmaival, szüksége van segítségre, hogy zsákmányát megfelelően rögzítse, mikor elfogyasztja. Egy-egy bokrot, amin erős, hosszú töviseket talál, többször is használ a tél folyamán, ahol egyfajta éléskamra is kialakul az itt töltött hónapok alatt.

A nagy őrgébics (*Lanius excubitor*) Magyarországon védett faj, természetvédelmi értéke 50 000 Ft.

Szöveg és fotó: Völgyi Sándor

Vadkamerás megfigyelés

Közel egy éve, hogy egy projekt keretén belül kihelyezésre került egy vadkamera a nemzeti park Dráva menti területén, melynek eredményeiről többször beszámoltunk. Volt, amikor vadmacskákat, máskor aranysakált vagy vidrát rögzített a kamera. Legutóbb pedig egy nagyobb szarvas rudlít sikerült lencsevégre kapni egy vadak által sűrűn látogatott területen.

Az utolsó néhány hónapban videó módra állítottuk át a kamerát, érdekes volt megfigyelni a különböző fajok viselkedését, akár nappali, akár éjszakai időszakban.

Érdekességképp az egyik ilyen videót osztjuk meg az érdeklődőkkel, melyen két fiatal bika mérte össze erejét: <https://youtu.be/0nhqYKH8E0s>

(Szöveg: Schulcz Andrea)

Új királyharaszt élőhely a Borókásban

A királyharaszt egy hazánkban ritka, fokozottan védett növényfaj, mely először 1978-ban került elő a Barcsi borókásban.

Most pedig ettől az ismert élőhelyétől mindössze 500 méterre légvonalban újabb töveket talált Csór Sándor természetvédelmi őr kollégánk. A 22 zsombékból álló csoport egy nyíres, kései meggyel fertőzött területen található. Az állomány nagy része még fiatal, de van néhány idősebb, spórát termő növény is.

Az új lelőhelyen jelenleg is tart az invazív kései meggy állományainak visszaszorítása, mely természetvédelmi kezelés célja, hogy megakadályozzuk terjeszkedését. Ezen tevékenység következtében több fényt biztosíthatunk a királyharaszt számára, így itteni állománya is megerősödhet, ezáltal további terjedését is tudjuk segíteni.

(Szöveg: Horváth Zoltán, fotó: Csór Sándor)

10 éve hunyt el Dr. Lehmann Antal, a Duna-Dráva Nemzeti Park alapító igazgatója

Dr. Lehmann Antal élete, pályája egybeforrott a természettudományos oktatással, a földrajz és azon belül a természetföldrajz elismertetésével, kutatásával és gyakorlati művelésével.

*Dr. Lehmann Antal szobra a pécsi Pintér-kert Arborétumban.
Alkotó: Trischler Ferenc.*

1936 augusztus 18-án született Mecsekszabolcson. Életében mindvégig meghatározó volt a falusias környezet, a természet közelsége, az egyszerű, dolgozó és becsületes emberek közössége. Mindehhez hozzájött a háborús évek kuszasága, majd az azt követő évek bizonytalansága, a baranyai - köztük a mecsekszabolcsi - sváb közösség meghurcolása és kitelepítése. 1955-ben érettségizett a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban, ezt megelőzően nyolc évig a jezsuita gimnáziumban tanult, s ez az akkori keményvonalas kommunista rendszer számára nem jelentette a legjobb ajánlólevelet. Származása (svábsága), a kisiparos szülői háttér és a mindenkori őszinte szókimondása miatt, annak ellenére, hogy az ELTE-én tett felvételi vizsgán a második legjobb eredményt érte el, „helyhiány miatt” elutasításra került.

Érettségi után az akkori Mecseki Szénbányák komlói üzemében dolgozott fizikai munkásként. Az itt szerzett tapasztalatok, az egyszerű emberek szeretete és mindennapjaik megismerése meghatározó, de korántsem ismeretlen világ volt számára. Hiszen teljesen hasonló környezetben nőtt fel. 1956-59 között a Pécsi Pedagógia Főiskola (Petfő) biológia-földrajz szakán végezte tanulmányait, ahol tudományos tevékenységét már hallgató korában megkezdte.

Ezután friss diplomásként (bár szívesen maradt volna kutatóként ott, de az ismert okok miatt... az akkoriban megalakult KISZ titkárát vették fel) a Dél-Zselic egyik legszebb vidékére, Almamellékre került, ahol általános iskolai tanárként dolgozott. A zselici táj és élővilág megismerése és szeretete szintén egy meghatározó időszak az 1959-61 közötti években. Itt alapozódik meg a Zselic, mint természeti tájról szóló kandidátusi értekezése is. Az itt eltöltött évek, a fiatalság a mecsekszabolcsihoz hasonló falusi környezet, az itteni svábság és a felvidéki magyarság hasonló kálváriája élete végéig visszatérő élmények. A fiatal tanár és tudományos kutató életpályája itt kezdődik el.

És talán már az akkori munkájának is köszönhetően a hetvenes években (1976) itt jön léte a Zselici Tájvédelmi Körzet is! A természetföldrajz, a geológia, a földtörténet, az élővilág, a kultúrtörténet (üveghuták) összefüggései a táj arculatának kialakításában a legfontosabb ismérvei Lehmann Antal kutatásának. Meg kell jegyezni, hogy azóta sem készült hasonló igényességű, komplex összefoglaló anyag a Zselicről, ami a ma napig alapvetésnek számít.

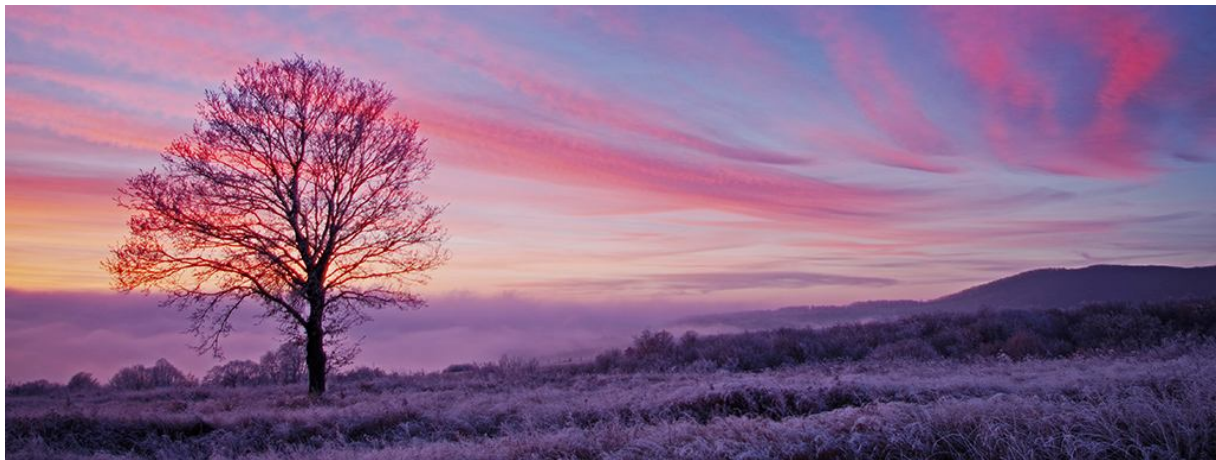
Ezután néhány évig Pécsen általános iskolai tanár, majd 1964-től négy évig tanársegéd a Pécsi Pedagógiai Főiskolán. 1968-tól tíz éven át az MTA Dunántúli Tudományos Intézetében kutatóként dolgozik, majd 1977-től 1991-ig a kutatás mellett ismét a tanári pályát választja: a JPTE földrajzi tanszékén egyetemi oktatóként dolgozik.

1991-ben egy új fejezet kezdődik Lehmann Antal életében. Ismét csak felkérésre elvállalja az akkor alakuló Dél-Dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság vezetését és felépítését, hogy kemény és kitartó több esztendeig tartó munkával, vezetésével megalakulhasson 1996 április 9-én a hatodikként az országban a Duna-Dráva Nemzeti Park.

Dr. Lehmann Antal Duna-Dráva Nemzeti Park létrehozásának évében, 1996. december 30-án nyugdíjba vonult. Ezután nyugdíjasként még öt évig a PTE TTK Környezetföldrajzi és Meteorológiai Tanszékén óraadóként tevékenykedett. Több állami kitüntetés után a természetvédelemben kifejtett tevékenységéért 1996-ban „Pro Natura Díj”-at (az ebben a szakmában elérhető legmagasabb szakmai), a természetközeli erdőgazdálkodás érdekében kifejtett munkásságáért 1999-ben „Kaán Károly Díj”-at kapott. 2001-ben a földrajz területén végzett oktató- és kutató tevékenysége elismeréseként „Prinz Gyula-Díj”-ban részesült. 2009-ben a Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlése által adományozott „Területfejlesztési Díj” kitüntetést vehette át.

Dr. Lehmann Antal a Duna-Dráva Nemzeti Park létrehozásában végzett tevékenységével örökre beírta magát a magyar természetvédelem történetébe. Emlékét a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság pécsi központjában, a Pintér–kerti Arborétumban álló mellszobra is őrzi.

*Závoczkó Szabolcs
igazgató
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság*

Fotó: Völgyi Sándor

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388
E-mail: wodtke@ddnp.hu, komlos@ddnp.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra „Hírlevél leiratkozás” tárgyú [e-mailben](mailto:)! Köszönjük!